

Asia: VN/21121/2024

Kysely EU:n verkkolähetysdirektiivin (2019/789) kansallisen täytäntöönpanon vaikutuksista eri toimijoiden näkökulmasta

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko 25 h §:n muutos selkeyttänyt alkuperäistä lähettämistä ja edelleen lähettämistä koskevan sääntelyn soveltamista ja onko lainmuutoksilla (25 h § ja 25 m §) ollut vaikutusta omaan toimintaan tai edustamienne tahojen toimintaan?

Ei ole ollut vaikutusta, perustele.

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Tekijänoikeuslakiin tehty muutos 25 h §:ään ei selkeyttänyt oikeustilaa. Epäselvä lainsäädäntötilanne ja säätely-ympäristö aiheuttavat liiketoiminnalle epävarmuutta, mikä on suomalaisille toimijoille ja koko tv-toiminnalle erittäin huono asia.

2. Palveleeko nykyinen sääntely ohjelmien tuotantojen ja lähettämisen kokonaisuutta eri osapuolet huomioon ottaen?

Ei, perustele

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Alkuperäisen lähettämisen ja edelleen lähettämisen määritelmät tulee selkeyttää. Tavoitteena tulee olla mahdollisimman selkeä ja yksiselitteinen lainsäädäntö. Tällä hetkellä voimassa olevat epäselvät säännökset vaikuttavat koko suomalaiseen televisiotoimintaan kielteisellä tavalla aiheuttamalla epäluottamusta ja lisätöitä mm. sopimusten ja oikeusriitojen kautta.

a) Onko 25 h §:n muutos selkeyttänyt alkuperäistä lähettämistä ja edelleen lähettämistä koskevan sääntelyn soveltamista kaapeliyriitysten ja taloyhtiöiden toiminnassa?

Ei, perustele

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Oikeudellinen epävarmuus jatkuu toteutetun lakimuutoksen jälkeenkin. Lainsäädännön tulisi kuitenkin taata selkeät ja ymmärrettävät pelisäännöt sekä ennustettava toimintaympäristö kaikille toimijoille, olipa kyse sitten TV-, tuotanto-, kaapeli-, tai taloyhtiöistä taikka yhteisantenniverkon

piirissä olevista. On koko suomalaisen yhteiskunnan etu, että meillä voidaan tarjota kaikille laajasti ja kuluttajille maksutta erilaisia vapaasti vastaanotettavia TV-kanavia.

Verkkolähetysdirektiivi koskee vain rajat ylittävää toimintaa. Edelleen lähettämistä on maiden rajojen ylittävä TV-lähetysten jakelu tilanteessa, jossa lähettäjäyritys ei ole hankkinut toisessa maassa tarvittavia oikeuksia TV-lähetyskiin. Eli edelleen lähettäminen ainoastaan täydentää tekijöiden ja lähettäjäyritysten keskenään sopimaa silloin, kun lähettäjäyritys ei ole syystä tai toisesta hankkinut tarvittavia oikeuksia toisen jäsenvaltion alueelle. Edelleen lähettäminen ei voi syrjäyttää suoraa sopimista, vaan suora sopiminen on ensisijainen lisensointitapa. Suoran sopimisen tulee jatkossakin olla mahdollista ja sopimuslisensoijajärjestelmä, eli oikeuksien hankkiminen tekijänoikeusjärjestön kautta, vain täydentää suoraa sopimista. Verkkolähetysdirektiivin voimaansaattamisella ei ollut tarkoitus muuttaa Suomen voimassa ollutta TV-markkinaa. TV-yhtiöt ovat hankkineet oikeudet kaikille jakeluteille kattavasti koko Suomen alueelle ja oikeudenhaltijoille on maksettu korvaukset.

Verkkolähetysdirektiivi edellyttää, että TV-kanavien jakelua koskevat säännökset ovat teknologianeutraaleja. Myös talousvaliokunnan näkemyksen mukaan tekijänoikeuslainsäädännön tulee olla lähtökohdiltaan mahdollistavaa ja teknologianeutraalia (TaVL 43/2022 vp, s. 3). Teknisellä jakelutavalla ei ole merkitystä arvioitaessa sitä, onko kysymys alkuperäisestä tai edelleen lähettämisestä, vaan tekijänoikeudellisessa arvioinnissa merkityksellistä on toiminnan luonne. Jakeluverkon osalta on vain kyse kapasiteetin tarjoamisesta. Esimerkiksi TV-lähetysten tekninen jakelu ei ole tekijänoikeudellisesti relevanttia. Näin todetaan muun muassa verkkolähetysdirektiivin johdantolauseessa 20, jonka mukaan jakelijayrityksen liiketoiminnan kohdistuessa tekniseen tapaan TV- ja radiolähetysten vastaanoton varmistamiseksi tai parantamiseksi, jakelijayrityksen ei tule katsoa osallistuvan yleisölle välittämiseen.

Ajatus kaksinkertaisista korvauksista on perusteeton eikä se ole hyväksyttävä. Perustuslakivaliokunta on ottanut tähän kantaa lausunnoissaan (PeVL 7/2005 vp ja PeVL 64/2014) seuraavasti: ”Tekijän oikeus saada korvaus alkuperäisen ohjelman lähettäjäyrityksen lisäksi myös ohjelmaa jakavalta teleyritykseltä ylittää valiokunnan mielestä sen, mihin tekijällä tulee kohtuudella olla tällaisessa tilanteessa oikeus”.

On valitettavaa todeta, että TV-kanavien jakelua koskevat säännökset ja niiden perustelut ovat edelleen tulkinnanvaraisia ja epäselviä. Oikeustila tulee selvittää ja alkuperäisen lähettämisen sekä edelleen lähettämisen määritelmät tulee täsmentää. Tekijänoikeuslaissa tulee vahvistaa tilanne, jossa kotimaisten vapaasti vastaanotettavien TV-kanavien jakelu niin antenni- kaapeli- kuin yhteisantenniverkoissa on alkuperäistä lähettämistä.

b) Onko kaapeliyritysten ja taloyhtiöiden toimesta tapahtuva televisiosisällön jakelu kansalaisille vähentynyt, kasvanut tai muutoin muuttunut uuden sääntelyn (25 h §) seurauksena? Liittääkö vastaukseen mahdollinen tilastotieto.

-

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

-

c) Ovatko verkkoyritykset ja taloyhtiöt joutuneet maksamaan uuden sääntelyn (25 h §) seurauksena uudelleen tekijöille televisiosisällön edelleen lähettämistä korvauksia tilanteessa, jossa alkuperäinen lähettäjä on jo maksanut tekijöille koko Suomen osalta televisiosisältöä koskevista oikeuksista? Liittäkää vastaukseen mahdollinen tilastotieto.

-

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

-

4. Eduskunnan lausuman (EV 312/2022 vp) mukaisesti arvioinnissa tulee huomioida myös perusoikeusvaikutusten punninta suhteessa sääntelyn tulkinta- ja soveltamiskäytäntöihin ja määrittelytarpeet erityisesti alkuperäisen ja edelleen lähettämisen suhteen. Korkeimmassa oikeudessa on vireillä oikeudenkäynti, jossa on kyse televisiolähetysten edelleen lähettämisestä. (Markkinaoikeus on antanut asiassa ratkaisun MAO:285/19, joka ei ole lainvoimainen <https://markkinaoikeus.fi/fi/index/paatokset/teollisjatekijanoikeudellisetasiat/mao28519.html>.)

Miten näkemyksenne mukaan tuleva korkeimman oikeuden ratkaisu tulisi ottaa huomioon eduskunnan lausumassa tarkoitetussa arvioinnissa? Perustele lyhyesti alla olevaan tekstikenttään.

-

Aalto-Setälä Minna
Keskuskauppakamari